

Història de Catalunya

Per Joan Soler i Amigó
(Ed. Seix Barral, Barcelona 1978)

Il·lustracions de Josep Vinyals
(Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, 1933)

Indíbil davant de Roma

Diverses tribus ibèriques poblaven el nostre país: els lacetans, el Solsonès, el Berguedà i el Bages; els ausetans, tota la plana de Vic; els laietans, el Barcelonès, el Vallès i el Maresme; els cerretans, la Cerdanya; els indigetes, la plana de l'Empordà; els cossetans, tot el Tarragonès; els ilercavons, el Baix Ebre; els ilergetes, la terra ferma, Lleida.

Eren pobles indòmits molts d'ells, els darrers sobretot, poc disposats a acceptar la llei d'altri. I el nostre país, llavors, era palestra de les guerres de dos imperis poderosos: Càrtago, ciutat fenícia a la riba africana, i Roma la gran urbs dels set turons a les vores del Tíber, a la península itàlica. Ambdós, en lluita pel domini del mar Mediterrani, volien fer-se'n amos. Però només als romans fou donada la victòria. Els romans eren, doncs, el poble més poderós de tot el nostre mar. Roma era la capital del món.

Els romans no van venir a casa nostra a mercadejar sinó a conquerir. Tenien un gran exèrcit, disciplinat i fort, molt ben pertret i ben ensinistrat. Però a Itirida, bastida en un tossal vora un gran riu, Indíbil, el cabdill dels ilergetes, es rebela contra el jou romà. Fa aliança amb altres cabdills ibers lacetans i ausetans i, amb Mandoni, els convoca a plantar-los-hi cara.

La batalla ha estat dura, i a posta del sol, les "falcates" ilergetes han sucumbit sota l'àliga de l'imperi. Indíbil ha caigut en el combat, hi ha deixat la vida. Mandoni, presoner, és condemnat i mort en el suplici de la creu. Itirida ja és Ilerda, el país ja és romà. Sobre del Sícoris, el Segre d'avui, per un magnífic pont, travessa la via romana enllaçant Caesaraugusta (l'actual Saragossa) i les terres interiors amb Tàrraco. Tàrraco és la capital del nostre país, de la Tarragonesa, ja província de Roma. Aqüeductes i ponts, obres d'enginyeria,

carreteres que comuniquen totes les grans ciutats com eixos de l'Imperi: tots els camins porten a Roma.

L'art i les obres públiques són totes elles d'empremta romana. L'agricultura, la indústria artesanal tenen gran expansió: vins lacetans, laietans i del Tarragonès, olis de Tàrraco, la Segarra i les Illes, i el renom dels pernills ceretans, de tot i més és exportat a Roma. Les terres del pagès són poblades de vil·les, talment les grans masies, i el terror és conreat per l'arada romana.

I una ment ordenadora organitza i engalza tot el món social: el dret romà, que més tard influiria en el nostre esperit del dret i la justícia, estructura totes les relacions i el sentit del civisme.

Sobre el pòsit de les parles ibèriques, va quallant un llatí, la llengua dels romans, que anirà prenent una fesomia més nostra amb els aires del temps. La llengua catalana, una llengua romànica, neixerà d'aquell llatí, el d'aquells cosetans i laietans, el d'aquells lacetans, indigetes, cerretans, ilergetes romanitzats. Un país i una parla. Indíbil, tanmateix, té valor de record, és d'un tarannà nostre.

La batalla ha estat dura, i a posta del sol, les "falcatas" ilergetes han sucumbit sota l'àliga de l'imperi...